

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Volkovou ve věci

žalobce: M. L.

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 6. 2024, o invalidním důchodu,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované se **nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 23. 2. 2024, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), žalovaná zamítla žádost žalobce o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu podle § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) a pro nesplnění podmínek § 39 odst. 2 písm. c) zákona o

Shodu s prvopisem potvrzuje I.M.

důchodovém pojištění, neboť podle posudku Institutu posuzování zdravotního stavu (dále jen „IPZS“) je nadále invalidním pro invaliditu II. stupně. Žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí brojil námitkami, neboť s posouzením svého zdravotního stavu nesouhlasil. Žalovaná rozhodnutím ze dne 7. 6. 2024, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalobcovy námitky zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

2. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.), domáhá zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované k dalšímu řízení.

II. Žaloba

3. Žalobce nesouhlasil s napadeným rozhodnutím a navrhoval, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
4. Žalobce v žalobě namítal, že posudkový lékař učinil své závěry, aniž by podrobněji zkoumal jeho zdravotní stav. Na jednání navíc žalobce nebyl přizván. Posudkový lékař se zabýval otázkou invalidity, avšak nezhodnotil celkovou výkonnost a schopnost vykonávat denní aktivity vzhledem k položce č. 4 kapitoly V., přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“). Z lékařské dokumentace plyne, že trpí postižením v položce 4d vyhlášky o posuzování invalidity. Jedná se tedy o těžké postižení – těžké depresivní epizody bez psychotických příznaků. Veškeré denní aktivity jsou těžce omezeny, není schopen vykonávat pracovní činnost. Nikdo jej na pracovním trhu nezaměstná, přitom chodí neustále na pracovní úřad a po firmách, avšak bez výsledku. Lékař ani nevzal do úvahy skutečnost, že se jeho zdravotní stav, oproti zdravotnímu stavu v roce 2022, zhoršil. K tomu popsal, v jakých činnostech jej jeho zdravotní stav omezuje. Zkoušel pracovat na poloviční úvazek, ale pracovní zátěž nezvládal.
5. Na závěr dodal, že z výše uvedeného vyplývá, že rozhodnutí žalované bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu.

III. Vyjádření žalované

6. Žalovaná se ve vyjádření nejprve zaměřila na právní rámec, ustanovení zákona o důchodovém pojištění a náležitosti posudku. K podrobnostem odkázala na napadené rozhodnutí. Žalovaná je přesvědčena, že v projednávaném případě byl lékařem vypracován posudek, kterým byl plně posouzen a zjištěn zdravotní stav žalobce. Má za to, že posudek je objektivní. Navrhla důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ve smyslu § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení („zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“). V závěru navrhla zamítnutí žaloby.

IV. Obsah správních spisů a řízení před krajským soudem

7. V průběhu řízení si krajský soud vyžádal správní (posudkový) spis a také správní (dávkový) spis žalované, z nichž vyplývají následující skutečnosti.
8. Dne 1. 1. 2024 požádal žalobce o změnu výše invalidního důchodu poskytovaného pro invaliditu II. stupně z důvodu zhoršení zdravotního stavu.
9. Lékař IPZS posoudil zdravotní stav žalobce a vydal posudek ze dne 15. 2. 2024 se závěrem, že se u žalobce nadále jedná o invaliditu II. stupně. Pokles pracovní schopnosti žalobce

hodnotil lékař dle kapitoly V., položky 4d přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, ve výši 60 %. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je depresivní syndrom – těžká depresivní fáze bez psychotických příznaků. Žalobce má zachovanou pracovní schopnost s využitím dosaženého vzdělání, znalostí a zkušeností jen s podstatně menšími nároky na duševní schopnosti a jen v podstatně menším rozsahu a intenzitě. Proti předchozímu šetření OSSZ není doložena podstatná změna zdravotního stavu, která by vedla ke změně invalidity.

10. Žalovaná na základě závěrů shora uvedeného lékařského posudku IPZS prvostupňovým rozhodnutím rozhodla, že žalobci nadále náleží invalidní důchod II. stupně.
11. Žalobce proti tomuto rozhodnutí brojil námitkami ze dne 11. 3. 2024 a namítal, že nesouhlasí s tím, že nedošlo ke zvýšení stupně invalidity. Popsal, jak jej zdravotní stav omezuje a také uvedl, že nemá možnost prosadit se na trhu práce.
12. Pro účely námitkového řízení žalovaná nechala vypracovat posudek o invaliditě ze dne 7. 5. 2024. Posudkový lékař dospěl k závěru, že žalobce je nadále invalidní pro invaliditu ve II. stupni. Lékař shledal, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je periodická depresivní porucha, současná fáze je těžká, bez psychotických příznaků. Zdravotní stav odpovídá kapitole V., položce 4d přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Dospěl k závěru, že pracovní schopnost žalobce poklesla o 60 %. K datu posouzení v prvním stupni řízení a ke dni vydání napadeného rozhodnutí lékař námitkového řízení konstatuje, že nebyly zjištěny skutečnosti, které by vedly ke změně prvoinstančního posudkového závěru. Lékař v prvním stupni vycházel ze správného použití posudkových kritérií, zdravotní stav i stupeň invalidity byl posouzen v souladu se zákonem. Posudkový lékař v námitkovém řízení hodnotil stav žalobce shodně s lékařem v I. stupni řízení.
13. Na základě posudku o invaliditě ze dne 7. 5. 2024 vydala žalovaná dne 7. 6. 2024 napadené rozhodnutí, proti kterému žalobce brojil žalobou.
14. Krajský soud nechal vypracovat posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, pracoviště v Ostravě (dále jen „posudek PK MPSV“). Posudková komise zasedala dne 27. 11. 2024 ve složení předsedkyně komise, dalšího lékaře s odborností v oblasti psychiatrie a tajemnice. Žalobce byl na jednání přítomen a byl vyšetřen přítomným psychiatrem.
15. PK MPSV měla k dispozici dosavadní správní spisovou dokumentaci OSSZ a ČSSZ, zdravotní dokumentaci a další lékařské zprávy. V posudku komise shrnula průběh předchozího řízení, závěry prvostupňového rozhodnutí a napadeného rozhodnutí a také námitky žalobce uplatněné v žalobě. PK MPSV do posudku uvedla diagnostický souhrn žalobce a jeho anamnézu. Na straně 6-7 posudku následně zpracovala posudkové hodnocení.
16. PK MPSV považovala za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce periodickou depresivní poruchu, která byla hodnocena jako těžká, s omezením schopnosti pracovního a sociálního fungování, s PL hospitalizacemi v anamnéze, vč. ECT léčby s efektem. PK MPSV nezjistila skutečnosti, které by vedly k úplnému výpadku pracovních funkcí.

17. Z důvodu administrativní chyby PK MPSV vyhotovila doplňující posudek ze dne 21. 5. 2025, již bez přítomnosti žalobce.
18. PK MPSV po prostudování lékařských nálezů konstatovala, že se jedná o depresivní epizody těžké, bez psychotických příznaků, chronické středně těžké, s kratším léčebným účinkem dle dokumentace. Jedná se o postižení uvedené v kapitole V., položka 4d (v posudku ze dne 27. 11. 2024 došlo k písařské chybě a byla nesprávně uvedena položka 5d) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity s poklesem o 60 %. Nebyla zjištěna příčina ke zvýšení této horní hranice. Nejde dosud o chronické závažné manické stavy s psychotickými příznaky, s velmi častou nutností hospitalizace a se závažným narušením – či přímo absencí výkonu u téměř všech denních aktivit. Nelze tedy hodnotit dle kapitoly V., položky 4 písm. e). Další zmíněné chorobné stavy v anamnéze nemají svým charakterem vliv na posudkové zhodnocení.
19. PK MPSV uzavřela, že žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí byl invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Jednalo se o invaliditu II. stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, neboť šlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 50 %, nedosahoval však více než 69 %.

V. Jednání soudu

20. Krajský soud ve věci nařídil ústní jednání, které se uskutečnilo dne 14. 8. 2025 za účasti žalobce a zástupkyně žalovaného. Žalobce sdělil, že na žalobě trvá a odkázal na své vyjádření v žalobě. Zástupkyně žalovaného odkázala na písemné vyhotovení vyjádření k žalobě. Krajský soud prošel podstatné části správního spisu a následně provedl k důkazu posudek PK MPSV ze dne 27. 11. 2024 a jeho doplnění ze dne 21. 5. 2025. Žádný z účastníků neměl k provedení dokazování připomínky, účastníci taktéž nenavrhli žádné nové důkazy. Krajský soud dal účastníkům prostor k závěrečným řečem a po krátkém přerušení jednání vynesl rozsudek včetně poučení o opravných prostředcích.

VI. Posouzení věci krajským soudem

21. Žaloba **není** důvodná.
22. Žalobce nesouhlasil s tím, jak byl ve správním řízení posouzen jeho zdravotní stav, resp. nesouhlasil se závěrem, že je invalidní pouze pro invaliditu druhého stupně.
23. Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v ustanovení § 39 zákona o důchodovém pojištění, které upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav, zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, jakož i schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti.
24. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje ministerstvo práce a sociálních

věcí; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). Při přezkumu rozhodnutí žalované vydaného na podkladě lékařského posudku v řízení o námitkách (dle § 88 zákona č. 582/1991 Sb.) neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, že se komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a že své posudkové závěry náležitě odůvodní.

25. Při rozhodování o nároku na invalidní důchod je tedy stěžejní naplnění požadavku na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění správního rozhodnutí, resp. posudkového hodnocení, na němž je rozhodnutí založeno (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003-61, č. 800/2006 Sb. NSS, ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011 - 43, ze dne 11. 10. 2013, č. j. 4 Ads 42/2013-43, či ze dne 8. 7. 2015, č. j. 10 Ads 116/2014-46). Úkolem krajského soudu je vyhodnotit, zda je z lékařských posudků a zejména z posudku PK MPSV zřejmé, že byl stav žalobce komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace a že bylo přihlédnuto ke všem tvrzeným obtížím – tedy zda je posudkový závěr náležitě, přesvědčivě a srozumitelně zdůvodněn (srov. např. rozsudek NSS ze dne 23. 3. 2017, č. j. 2 Ads 17/2017-15, bod 19).
26. Napadené rozhodnutí, resp. posudkové hodnocení, na jehož podkladě je rozhodnutí o stupni invalidity vydáno, musí obsahovat přesvědčivé odůvodnění, co se při porovnání s předchozím obdobím ve zdravotním stavu pojištěnce přesně změnilo, jinak řečeno, určit a objasnit důvod či příčinu zániku nebo změnu stupně invalidity. Je tedy nutno přesvědčivě odůvodnit, zda zůstal oproti předchozímu období zdravotní stav nezměněn, případně v čem spočívá zlepšení zdravotního stavu nebo jeho stabilizace při porovnání s obdobím, kdy dávka byla přiznána či naposledy ponechána, případně zda dávka nebyla přiznána na základě posudkového omylu. *„Pro přesvědčivost posudkových závěrů je nezbytné, aby v posudku uváděný důvod zániku nebo změny stupně invalidity byl zcela konkrétně a jednoznačně vysvětlen, neboť jen tak může soud získat potřebný skutkový základ pro správné právní posouzení věci“*. Jedná se přitom o otázku odbornou, pro jejíž posouzení nemá soud potřebné (medicínské) znalosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2011, č. j. 4 Ads 147/2010–117).
27. Náležitosti posudku jsou upraveny v § 7 vyhlášky o posuzování invalidity. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35

% a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitostí posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012-18).

28. Krajský soud vyhodnotil zjištěný skutkový stav ve světle uplatněné žalobní námitky, že byl zdravotní stav žalobce zjištěn nesprávně a nedostatečně. Za tímto účelem nechal krajský soud v soudním řízení vypracovat posudek PK MPSV ze dne 27. 11. 2024 a doplňující posudek ze dne 21. 5. 2025, které byly provedeny jako důkaz při ústním jednání soudu ve věci dne 14. 8. 2025. Krajský soud hodnotí tento posudek po formální stránce jako zcela souladný s požadavky vyhlášky o posuzování invalidity, byl vypracován komisí zasedající v řádném složení (členem byl též lékař s odborností v oboru psychiatrie), a PK MPSV zohlednila všechny relevantní lékařské zprávy.
29. Krajský soud má skutkový stav za řádně a dostatečně zjištěný. Předmětný posudek PK MPSV soud považuje za úplný ve vztahu k podkladům i k hodnocení zdravotního postižení žalobce z hlediska jeho vlivu na jeho pracovní schopnost ke dni vydání napadeného rozhodnutí.
30. Všechny posudky, a to i včetně posudku v I. stupni správního řízení, se shodují ve stanovení kategorie zdravotního postižení žalobce. PK MPSV dospěla k závěru (stejně jako posudkový lékař ve správním řízení), že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je periodická depresivní porucha. Posudková komise uvedla, že k datu rozhodnutí žalované žalobce nebyl schopen práce fyzicky nadměrně náročné, v nočních směnách, avšak byl schopen práce fyzicky až středně náročné s určitými omezeními. Nezjistila však skutečnosti, které by vedly k úplnému výpadku pracovních funkcí. Doporučila pracovní rehabilitace, případně práci v chráněných dílnách. Žalobce byl navíc při jednání posudkové komise vyšetřen psychiatrem. Všechny posudky se shodovaly v zařazení rozhodující příčiny poklesu pracovní schopnosti žalobce do kapitoly V., položky 4d přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. PK MPSV taktéž přezkoumatelným způsobem vysvětlila, proč se u žalobce nejedná o závažnější onemocnění vedoucí k zařazení rozhodující příčiny do kapitoly V., položky 4e přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. PK MPSV konkrétně uvedla, že dosud nejde o chronické závažné manické stavy s psychotickými příznaky, s velmi častou nutností hospitalizace a se závažným narušením – či přímo absencí výkonu u téměř všech denních aktivit, což by odpovídalo zařazení do položky 4e.
31. Pokud jde o stanovení procentní míry poklesu pracovní schopnosti žalobce, tu PK MPSV stanovila shodně s posudky ze dne 7. 5. 2024 i z 15. 2. 2024 ve výši 60 %. Co se týče ostatních postižení žalobce, k tomu je třeba odkázat na § 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity, podle které je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají; v tomto případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad

na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. PK MPSV uvedla, že nezjistila příčinu ke zvýšení hranice 60 %. Další zmíněné chorobné stavy v anamnéze dle posudkové komise nemají svým charakterem vliv na posudkové hodnocení. Z volby příslušné položky zdravotního postižení ve spojení s odůvodněním posudku vyplývá, jakým způsobem posudkoví lékaři nahlíželi na celkovou výkonnost žalobce, jeho pohyblivost a schopnost vykonávat denní aktivity.

32. Vzhledem k účelu tohoto řízení, tj. přezkumu sporné otázky, zda je žalobce podle platné právní úpravy invalidní a v jakém stupni, lze shrnout, že posudek, na jehož podkladě bylo vydáno napadené rozhodnutí, i posudek PK MPSV shodně konstatují, že žalobce splňuje podmínky pro uznání invalidity ve druhém stupni. Posudek PK MPSV, který soud hodnotil jako stěžejní důkaz, srozumitelně a relativně podrobně líčí zdravotní problémy žalobce. PK MPSV vysvětlila stanovení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, taktéž vysvětlila, proč hodnotila pokles pracovní schopnosti žalobce v uvedené míře. Při jednání byl žalobce vyšetřen přítomným lékařem se specializací v oboru psychiatrie.
33. Soud neshledal, že by posudkové hodnocení nepřipustně vybočilo ze způsobu posouzení poklesu pracovní schopnosti žalobce, jak jej vymezuje právní úprava (§ 2–4 vyhlášky o posuzování invalidity), a neshledal ani jiné vady, pro něž by musel napadené rozhodnutí zrušit. Námitky žalobce tak krajský soud neshledal důvodnými.

VIII. Závěr a náhrada nákladů řízení

34. V soudním řízení nebylo prokázáno, že by žalobce byl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní v jiném než druhém stupni. Závěry napadeného rozhodnutí tedy nezbývá než potvrdit. Žaloba nebyla shledána důvodnou a krajský soud ji zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
35. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl ve smyslu § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalované žádné náklady nad rámec její obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení jí tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014–47).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 14. srpen 2025

Mgr. Jana Volková
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje I.M.

